

TCDC ابزار اصلی FAO برای خدمات رسانی به

کشورهای در حال توسعه

• مترجم: جعفر توکلی

• اشاره

طبق نظر شورای اقتصادی، اجتماعی سازمان ملل در سال ۱۹۹۲ در تمامی برنامه‌ها و پروژه‌های TCDC بایستی قبل از هر چیزی به کیفیت کار توجه شود. آقای "رامادهار" رئیس سرویس TCDC/ECDC فائو در رم معتقد است که تحقق این امر، مستلزم تنبیری بنیادی در گرایشها و رهباقتهای مربوط به همکاریهای فنی می‌باشد. وی طرح می‌نماید که فائو چگونه به این چالش دست یافت که از کارشناسان TCDC به عنوان بخشی از کمکهای اصلی فائو استفاده نمایند.

مسئولیت‌های توسعه می‌باشد، شرکت داشته باشند. استفاده از وجود کارشناسان تحت ترتیبات TCDC در فائو امر تازه‌ای نیست. پیش از اجرای این برنامه جدید TCDC در بسیاری از فعالیتها و اقدامات بین کشورها، از وجود کارشناسان استفاده شده است. اما این فعالیتها به صورت مقطعی و براساس ترتیبات و روشهای متفاوتی انجام می‌گرفت. این طرح ابتکاری که گامهای اولیه آن در سال ۱۹۹۴ برداشته شد یک چارچوب تشکیلاتی مشخصی را فراهم آورد که در آن نقشها و وظایف هر یک از سه طرف ذی‌ربط - اعزام کننده، بهره‌بردار و فائو - بخوبی تعریف و ترسیم گردیده است. طرف اعزام کننده کارشناسان، حقوق آنان را تأمین می‌نماید. طرف بهره‌بردار، هزینه‌های محلی از قبیل ایاب و ذهاب و اقامت را می‌پردازد و فائو، هزینه‌های مسافرت بین‌المللی و مخارج مربوطه، پوشش تأمین اجتماعی و بخشی از فوق العاده هزینه سفر کارشناسان را به منظور تأمین مخارج اضافی آنان

غلات و کمکهای غذایی مورد نیاز برای سال آتی بود. او، علاوه بر اجرای مأموریت خود، لزوم راه‌اندازی یک سیستم هشدار دهنده ملی که دائماً وضعیت کشاورزی، غذا و تغذیه را در رواندا و بروندی ارائه دهد، توجیه کرد و ضرورت بازسازی و ترمیم سیستم آماری کشاورزی را به کارمندان مربوطه خاطر نشان نمود.

شیخ در زمره ۸۰۰ کارشناسی است که طی دو سال گذشته در برنامه‌ای که توسط مدیر کل فائو "ژاک دیرف" آغاز گردیده، مشارکت داشته است. این برنامه مستلزم بهره‌گیری از کارشناسان برای همکاریهای فنی بین کشورهای در حال توسعه (TCDC) و همکاریهای فنی بین کشورهای در حال گذار (TCCT) می‌باشد.

تاکنون حدود ۱۱۰ کشور موافقتنامه TCDC/TCCT با فائو را امضاء نموده و بدین ترتیب، متعهد شده‌اند به عنوان اعضای فعال، در این الگوی ابتکاری در همکاریهای فنی که بر پایه مشارکت و سهم شدن در هزینه‌ها و

در اگوست گذشته هنگامی که "شیخ ندایه"، کارشناس کشاورزی اهل سنگال در بازگشت از مأموریت خویش از جانب TCDC به کشورهای رواندا و بروندی در مرکز فائو در رم توقف نمود، خاطراتش در باره کاری که انجام داده و ارتباطات جدیدی بین کشاورزان و تکنیتهای دو کشور ایجاد کرده بود، هنوز در ذهنش زنده بود. وی با مرور خاطراتش می‌گوید "احساس می‌کردم در توسعه دو کشور که در یک قاره قرار گرفته‌اند و دارای شرایط اقلیمی، کشاورزی، اجتماعی و اقتصادی مشابه کشور خودم هستند، مشارکت دارم. امیدوارم هر دو کشور رواندا و بروندی از مأموریت من بهره برده باشند، اما من نیز متقابلاً چیزهای زیادی از کشاورزان و کارشناسان آنجا آموختم."

رواندا و بروندی بر اثر جنگهای داخلی دچار کمبود مواد غذایی بودند و عملیات کشاورزی منقطع شده بود. مأموریت "ندایه" ارزیابی تولید محصول و ذخیره مواد غذایی و تخمین واردات

پرداخت می‌کند.

این طرح ابتکاری، TCDC را در موقعیتی کاملاً متفاوت قرار داده است. TCDC دیگر یک مفهوم فلسفی نیست که جای آن فقط در مباحث کنفرانسها و سمینارها باشد، بلکه به عنوان یک واقعیت عملی ریشه‌دار، ابزاری برای حل مسائل و مشکلاتی که کشاوران، ماهیگیران و جنگلکاران هر روز با آن مواجه هستند، به شمار می‌رود. بدین ترتیب TCDC ابزار اصلی خدمات رسانی فائو به کشورهای در حال توسعه مطرح گردیده است.

گستره منابع و وظایف

این برنامه خدمات کارشناسی را از همه منابع موجود، اعم از مؤسسات دولتی و نیمه‌دولتی، سازمانهای خصوصی و سازمانهای غیر دولتی (NGO) جذب می‌کند و برای این منظور، از تخصص افراد حقیقی واجد شرایط استفاده می‌کند. این امر، مشارکت گسترده بهترین کارشناسان و دسترسی به آنان را برای انجام امور کاملاً تخصصی تضمین می‌نماید. برای تسهیل این فرایند، یک فهرست کامپیوتری از کارشناسان مختلف تهیه شده است.

در پاسخ به تقاضاهای کشورهای در حال توسعه، کارشناسان TCDC و TCCT در طیف

وسعی از زمینه‌های فنی، شامل بهداشت و تولید دام، توسعه آب و زمین، حفاظت و تولید گیاهان، بازاریابی و اعتبار، تغذیه و کنترل کیفیت مواد غذایی، ماهیگیری، جنگلداری و توسعه روستایی و کشاورزی پایدار، تحقیق، ترویج و آموزش، مشارکت زنان در توسعه و ... فعالیت می‌نمایند. به کارگیری و استفاده از وجود کارشناسان در TCDC تابع الگوی خاصی نبوده و تبادل اطلاعات نیز یک‌طرفه نیست. دریافت کنندگان کمکهای TCDC در یک زمینه ممکن است خود، فراهم کننده و عرضه کننده کمک باشند. همه کشورها، اعم از کشورهای فقیر، کمتر توسعه یافته، غنی و پیشرفته، خدمات کارشناسی در اختیار TCDC قرار می‌دهند. تبادل اطلاعات و تجارب محدود به کشورهای یک منطقه و یا حتی کشورهای دارای زبان مشترک نمی‌گردد. در جدول شماره (۱)، چند نمونه از تازه‌ترین موارد این جریان چند سوبه و چند رشته‌ای بسیار منظم کمکهای دوجانبه و متقابل، نشان داده شده است.

سازمانهای غیردولتی

برنامه فائو در خصوص همکاریهای فنی بین کشورهای در حال توسعه (TCDC) موجبات مشارکت فعال سازمانهای غیردولتی را فراهم

جدول شماره (۱)

آورده است. مؤسسه منابع طبیعی کارائیب (Canari) که یک سازمان غیردولتی مستقر در سنت لویس^۱ کشور بلیز^۲ را در ارزیابی و بررسی قابلیت و استعداد این کشور در کشت جلبک دریایی برای مصرف انسان، یاری نمود. در طول این مأموریت توجه ویژه آن اسیت^۳ که یک کارشناس اهل سنت لویس است، معطوف به امکان سنجی فنی و عملی بودن کشت جلبکهای دریایی "گراسیلاریا"^۳ و "اوجوما"^۲ در آبهای بلیز، دسترسی به حمایتهای سازمانی، خدمات کارشناسی علمی و فنی و تسهیلات داخلی فروش و بازاریابی محصولات تولیدی بود. این مأموریت در افزایش علاقه دولت بلیز نسبت به بررسی بیشتر در مورد امکان استفاده از خزه دریایی به عنوان محصولی صادراتی برای مصرف چهارپایان مفید واقع شد. مؤسسه منابع طبیعی کارائیب مریبان بلیزی را آموزش خواهد داد و آنها نیز به نوبه خود، کشاورزان را در کشت و بازاریابی محصول در بلیز تحت آموزش قرار خواهند داد.

TCDC در مأموریتی دیگر، "دومینیک

سرکار" را که کارشناس یک سازمان غیردولتی دربنگلادش تحت عنوان "سازمان سرمایه گذاری توسعه بین‌المللی" (IDE) است به زامبیا اعزام

موضوعات	محدوده جغرافیایی کارگاههای آموزشی
حفاظت از منابع طبیعی: ■ نگرشی جهانی بر رهیافتها و راهبردهای حفاظت از منابع	سه کارگاه آموزشی منطقه‌ای در آفریقا، ۱۸ کشور آفریقایی و پنج کشور آسیایی
■ سیستمهای اطلاع‌رسانی برای برنامه‌ریزی و مدیریت کاربری زمینی	کارگاه آموزشی منطقه کارائیب، ۱۵ کشور شرکت کننده
■ روش شناسی کشاورزی - بوم شناسی و سیستمهای اطلاع‌رسانی در مورد منابع زمینی	کارگاه آموزشی آمریکای لاتین، ۲۰ کشور شرکت کننده
ماهیگیری	
■ آبی پرووری (پرورش آبزیان)	آسیا
■ مراقبت، کنترل و نظارت بر ماهیگیری	آسیا/ آفریقا
■ بیمه و اعتبار برای توسعه پایدار ماهیگیری	آسیا
■ نقش مؤسسات مالی در تقویت صنایع ماهیگیری ملی و خصوصی سازی سرمایه گذاری ماهیگیری در کشورهای جزیره‌ای کوچک	حوزه کارائیب
■ تغذیه و بهداشت ماهی	آمریکای لاتین و حوزه کارائیب

کرد. وی در انتقال تکنولوژی آبیاری کوچک مقیاس و آموزش کشاورزان زامبیایی برای استفاده از پمپهای پایی بنگلادشی به این کشور کمک نمود. این مأموریت، منجر به همکاری IDE، زامبیا و فائو در جهت آموزش ساخت و تولید این نوع پمپ به زامبیاییها گردید.

کارشناسان زن

مشارکت کارشناسان زن نیز یکی از مشخصه‌های بارز برنامه TCDC است که مشمول وظایف تحقیقی، آموزشی و برنامه‌ریزی می‌گردد. مثالهایی از مباحثی که زنان آنها را پوشش داده و در آن زمینه‌ها فعالیت می‌نمایند، شامل محیط زیست، پرورش برنج، کنترل بیماریهای گندم، تکثیر گیاهان و مواد غذایی می‌باشد.

خانم "میريام ریخانان" از کارشناسان وزارت کشاورزی اندونزی، کشور بنگلادش را در توسعه یک مدل آموزشی ترویج زیست محیطی (EFTM) یاری نمود. وی در این خصوص یک کارگاه آموزشی را برای سیاستگذاران کشاورزی و مربیان ارشد در دانشگاه کشاورزی بنگلادش برگزار کرد.

نسخه نهایی این مدل، در یک کارگاه آموزشی در پکن با حضور نمایندگان چند کشور به نمایش گذاشته شد و اکنون به عنوان یک تجربه، مورد استفاده سایر کشورهای در حال توسعه که به اجرای این مدل می‌پردازند قرار گرفته است. از جمله چند کشور آفریقایی به توسعه مدل EFTM در کشورهای خویش بر اساس تجربه جنوب شرقی آسیا پرداخته‌اند.

دکتر "نلانینگال شوبهارانی" محقق مجرب و کارشناس ارشد اداره تحقیقات برنج هند، به عنوان مشاور TCDC در بهبود تکنیکهای پرورش و تولید برنج، به جمهوری اسلامی ایران سفر کرد. وی پس از مطالعه شرایط ایران، کشت گونه‌های جدید پرریزه و باکیفیت هندی را توصیه نمود. وی همچنین از مشاهده برخی تکنیکهای جدید در استان ایران سود برد. او گفت "آنها تلاش می‌کنند کرم ساقه‌خوار برنج را از طریق روشهای

بیولوژیکی کنترل نمایند. آنها یک نوع پروانه را در مزارع رها می‌کنند که تخم کرمهای ساقه‌خوار را می‌خورد. این طرح به شایستگی در حدود ۲۸ الی ۳۰ هزار هکتار از مزارع برنج ایران اجرا شده است."

در سال ۱۹۹۷ خانم "زهانگ بنیگزین" از دانشگاه کشاورزی "هانگ زو" چین در مورد پرورش گندم مقاوم در برابر قارچ فوساریوم^۵ که موجب زنگ زدگی خوشه‌های گندم می‌گردد، به ایران ارائه مشاوره نمود. این آفت یکی از مهمترین آفات صدمه زنده به گندم در نواحی مرطوب و نیمه مرطوب کشور به شمار می‌آید. قرار بود این مأموریت با سفر دیگری به این کشور در سال ۱۹۹۸ پیگیری شود.

یک سازمان غیردولتی تحت عنوان انجمن مصرف کنندگان گویان، یک خانم کارشناس TCDC به نام "دونا هریس"^۶ را در مأموریتی به تربینداد و توباگو اعزام کرد تا این کشور را در مورد برنامه‌ریزی امنیت غذایی خانواده، جلوگیری و کنترل سوءتغذیه و حفظ مواد غذایی یاری دهد.

در یک مأموریت کوتاه مدت، خانم دکتر "اواگاریا"^۷ از دانشگاه مرکزی ونزویلا برای ارائه مشاوره در خصوص تکثیر غیرجنسی گیاه نیشکر به کشور کوبا اعزام گردید.

جهت دهی فعالیتهای TCDC

هنگامی که شورای اقتصادی و اجتماعی سازمان ملل متحد در مصوبه شماره ۴۱ سال ۱۹۹۲ خویش درخواست نمود که نخستین توجه در تمام برنامه‌ها و پروژه‌ها معطوف به کیفیت کار TCDC گردد، در واقع نیاز به یک تحول اساسی در گرایشها و رهیافتهای مرتبط با همکاریهای فنی مورد تأکید قرار گرفت. مطالعات عدیده در خصوص تأثیر و پایداری نتایج همکاریهای فنی، ضرورت و لزوم بازنگری در شیوه ارائه این همکاریها را مورد تأکید قرار داد. این درک روشن وجود داشت که همکاریهای فنی برای پاگرفتن و ریشه دواندن در کشورهای در حال توسعه بایستی با ارزشها و گرایشهای تاریخی، فرهنگی و

اجتماعی مردمی که دریافت کننده خدمات هستند، سنخیت و هماهنگی داشته باشد. به دلیل اهمیت این گونه عوامل، استفاده از کارشناسان TCDC به بخشی اساسی از جریان کمکهای فائو در قالب برنامه‌های منظم و نیز برنامه‌های مبتنی بر منابع مالی افزوده، تبدیل شده است. پاسخ TCDC به نیازها و فرصتهای نوظهور غالباً بیج خدمات کارشناسی مناسب از سوی کشورها یا مناطق دارای شرایط مشابه می‌باشد. یک کارشناسی چینی TCDC، به اتمام یک مطالعه پیرامون بررسی چشم انداز جنگلداری در آسیا و اقیانوسیه کمک می‌نماید و یک کارشناس اسلوواک، تجارب خویش در خصوص نقش زنان در توسعه پایدار را در اختیار یک گروه کاری منطقه‌ای، شامل ۱۵ کشور اروپایی قرار می‌دهد. یا در موردی دیگر، متخصصین TCDC در کشاورزی و منابع آب از پنج کشور آفریقایی، برای ترمیم و نوسازی کشاورزی رواندا کار کردند. مثالی دیگر، یک پروژه تحقیقات کشاورزی متکی به خدمات کارشناسی TCDC در لبنان است که عمدتاً به بررسی شرایط قابل مقایسه اکولوژیکی کشاورزی منطقه پرداخته است. در شرایط مشابه، اغلب احتمال یادگیری متقابل وجود دارد. یک محقق ارشد از مؤسسه مرکزی تحقیقات فن‌آوری غذایی هند (CIFTRI) به موجب یک پروژه UNDP برای معرفی فن‌آوری ساده در زمینه عمل‌آوری حبوبات، به اوگاندا رفت. وی به طور غیرمنتظره، شرایط روستاهای اوگاندا را مشابه روستاهای هند یافت و نه تنها سائلی را آموزش داد، بلکه نکاتی چند نیز در نخستین سفر خویش به آفریقا آموخت. دانشمند هندی، دکتر "هامپوپورا ناراسیمها" می‌گوید: "من از اینکه اغلب کارها و امور خانه و مزرعه را زنان انجام می‌دانند، متعجب شده بودم. همچنین مجذوب ترفند کوچکی که آنها برای کاهش زمان آشپزی از طریق اضافه نمودن جوش شیرین به آب غذا به کار می‌بردند، شدم."

اثر بخشی هزینه، ظرفیت سازی و افزایش انطباق

تجارب کارشناسان و بهره‌برداران برنامه‌ها از زمان شروع برنامه کارشناسان TCDC، نه تنها اثربخشی هزینه، بلکه تناسب و انطباق رو به افزایش آن را تأیید می‌نماید. هزینه‌های یک ماه کار به وسیله یک کارشناس TCDC به طور متوسط حدود یک سوم هزینه‌های کارشناسی مشابه می‌باشد که با نرخهای بین‌المللی به کار گرفته شده باشد. در نتیجه، این برنامه منجر به صرفه‌جویی در منابع کمیاب می‌گردد. همچنین این ترتیب کار، موجب ترویج احساسی واحد در مورد آرمانها و اهداف مشترک در بین کشورهای شرکت کننده و کارشناسان آنها گشته است. در بسیاری موارد، ارتباطات و مشارکتهای جدیدی در جریان مأموریت‌های اولیه TCDC شکل گرفته و پس از آن نیز ادامه یافته است. صاحب واقعی این فعالیت مشارکتی، کشور دریافت کننده یا بهره‌بردار است و فائو صرفاً به عنوان یک تسهیل کننده ارائه خدمات، انجام وظیفه می‌کند. هدف نهایی همکاریهای فنی، ظرفیت سازی و آماده نمودن کشورهای در حال توسعه برای مدیریت کارهای خویش به طور خودکفا در سطح ملی و یا به طور دسته‌جمعی و با تشریک مساعی یکدیگر بر مبنای اصول برابری و علائق دوجانبه می‌باشد. نه تنها کشورهای بهره‌بردار از مزایای این فرایند بهره‌مند می‌شوند، بلکه کارشناسان TCDC نیز بر تجارب خویش می‌افزایند و مهارت‌هایشان گسترده‌تر می‌شود.

همکاریهای جنوب - جنوب در زمینه امنیت غذایی

فائو ابتکار جدید دیگری را در باره همکاریهای جنوب - جنوب، در قالب برنامه ویژه‌ای برای امنیت غذایی (SPFS) آغاز نموده است. هدف اصلی این برنامه این است که به کشورهای کم‌درآمد و کم غذا (LIFDCS) کمک نماید تا سریعاً سطح تولید مواد غذایی خویش را افزایش دهند و سال به سال آسیب‌پذیری محصولات در مقابل بارندگیهای نامنظم را کاهش داده و در نتیجه، به امنیت غذایی پایدار ملی دست یابند. استراتژی همکاریهای

جنوب - جنوب این است که اجازه دهد کشورهای دریافت‌کننده از تجارب و خدمات کارشناسی کشورهای پیشرفته‌تر در حال توسعه از طریق برنامه ویژه‌ای، بهره‌برداری کنند.

برای دو تا سه سال، متخصصین کشورهای پیشرفته‌تر در حال توسعه، مستقیماً با کشاورزان جوامع روستایی کشورهای دریافت کننده کار می‌کنند. کشورهایی که کارشناسان مورد نیاز را تأمین می‌کنند، درآمد (حقوق)، تأمین اجتماعی و سایر حقوق و مزایای آنان را در مبدأ بر عهده می‌گیرند. دولت بهره‌بردار نیز محل اقامت، سفرهای داخلی، فوق العاده سفر ماهیانه، پوشش درمانی و سایر پشتیبانیهای محلی را تأمین می‌نماید. فائو نیز هزینه سفرهای بین‌المللی، مقداری فوق‌العاده سفر، حکم انتصاب و هزینه‌های اداری و مصرفی را برعهده می‌گیرد. تعداد کارشناسان مورد نیاز بر حسب مورد و موقعیت مشخص می‌گردند، اما این تعداد بایستی با توجه به میزان جمعیت و نیز تمامی مناطق تحت پوشش در کشورها، کافی باشد.

به موجب نخستین توافقنامه سه جانبه همکاریهای جنوب - جنوب که به وسیله کشورهای ویتنام، سنگال و فائو امضاء گردید، در برنامه‌ای ویژه، ۴۳ متخصص کشاورزی ویتنامی برای کمک در زمینه‌های طرحهای آبیاری کوچک، مقیاس، پرورش احشام کوچک، پروژه‌های آبی پروری، تولید برنج، زنبورداری و فرآوری مواد غذایی به سنگال اعزام گردیده‌اند. نهایتاً حدود ۱۰۰ کارشناس ویتنامی برای یک دوره دو تا سه ساله در سنگال به سر خواهند برد، که اغلب در مزارع با کشاورزان محلی و با انجمنهای آنان کار می‌کنند. فائو ترتیبات مشابهی را با تعدادی از کشورهای دیگر ترویج می‌نماید.

حمایت از سازمانها و نهادهای منطقه‌ای

برنامه استفاده از وجود کارشناسان TCDC/ICCT بیانگر مهمترین و محوری‌ترین عنصر حمایت فائو از TCDC می‌باشد. با این حال تلاش فائو در زمینه همکاریهای فنی بین

کشورهای در حال توسعه در این برنامه، خلاصه نمی‌شود. فائو همچنین به استفاده از سایر ابزارهای TCDC برای کمک به کشورهای در حال توسعه و کشورهای در حال گذار، ادامه می‌دهد. این فعالیتها، حمایت از نهادها، سازمانها و شبکه‌های منطقه‌ای، کنفرانسها، کارگاههای آموزشی متقابل بین کشورها، سفرهای آموزشی و مطالعاتی و نیز توسعه سیستمهای اطلاع‌رسانی را شامل می‌گردد.

نظر به اینکه نهادها و سازمانهای منطقه‌ای به خوبی پاسخگوی نیازهای منطقه‌ای هستند، فائو در همکاری نزدیک با آنها، به تقویت و تشویق همکاریهای بین کشورها می‌پردازد. برخی از روشهای مورد استفاده شامل تبادل داده‌های علمی و اطلاعات فنی، طراحی و برنامه‌ریزی اقدامات مشترک، مطالعات، تحقیقات و تبادل کارشناسان فنی و متخصصین امر می‌گردد. چند نمونه از حمایتهای فائو از ابتکارات منطقه‌ای عبارت‌اند از:

- برگزاری یک کارگاه آموزشی منطقه‌ای در خصوص زنان روستایی و ترویج در کشورهای خاور میانه، با همکاری بنیاد بهبود زندگی بشر و مرکز بین‌المللی مطالعات پیشرفته کشاورزی مدیترانه (CIHEAM)
- مشارکت یک کارشناس TCDC اردنی در یک سمینار منطقه‌ای در خصوص تأثیر سیاستهای اقتصادی بر امنیت غذایی با همکاری مرکز تحقیقات آماری، اقتصادی و اجتماعی و مرکز آموزشی کشورهای اسلامی (SESRICIC)
- آموزش حدود ۳۰۰ مدیر بازاریابی محلی و سایر کارگزاران مورد نیاز در طول سه سال از طریق کمک فائو به اتحادیه نمایندگان بازاریابی مواد غذایی در آسیا و اقیانوسیه

شبکه سازی

همکاری نهادهای علمی و تحقیقاتی، کلید دستیابی به TCDC پایدار می‌باشد. از اوایل دهه ۱۹۶۰ به بعد، فائو حدود ۱۵۰ شبکه همکاریهای فنی تشکیل داده که مؤسسات علمی و کارشناسان آنها را به یکدیگر مرتبط می‌سازد. این شبکه‌ها

می‌توانند پاسخگوی نیازهای اولیه کشورهای با باشند که از ظرفیتها و منابع مکمل یکدیگر استفاده مشترک می‌نمایند. این شبکه‌ها، تبادل همکاریهای فنی و تحقیقاتی را تشویق و ارتباطات بین مؤسسات و نهادهای علمی را تسهیل می‌نمایند و ضمن جلوگیری از انجام فعالیتهای تحقیقاتی تکراری و مشابه، تبادل اطلاعات و انتقال تکنولوژی را ترویج می‌کنند. در بعضی مناطق، حمایت از شبکه‌ها، محور اصلی فعالیتهای دفاتر غیرمتمرکز فائو را تشکیل می‌دهد، به طوری که افزون بر نیمی از منابع و امکانات این دفاتر به این امر اختصاص می‌یابد.

برای مثال، سیستم اروپایی تعاونی شبکه‌های تحقیقاتی (Escorena)، دارای ۱۳ شبکه و ۴ گروه تحقیق ویژه می‌باشد که مؤسسات تحقیقاتی کشورهای در حال گذار اروپای شرقی و مرکزی و همچنین کشورهای خاور نزدیک را با یکدیگر مرتبط می‌سازد. در میان فعالیتهای اخیر این سیستم، برگزاری یک کنفرانس فنی در خصوص پنبه، قابل ذکر است. شرکت کنندگان در این کنفرانس از کشورهای بلغارستان، مصر، جمهوری اسلامی ایران، عراق، اسرائیل، مالی، مراکش، پاراگوئه، لهستان، سودان، سوریه و ترکیه بودند. آنها ضمن بهره‌مندی از تبادل اطلاعات بین خودشان، از ارتباط با محققان پنبه مؤسسات علمی سایر کشورها نیز بهره‌مند شدند. از دیگر نمونه‌های شبکه‌های حمایت شده توسط فائو، می‌توان در منطقه آسیا، شبکه آسیایی حفاظت خاک در نواحی مرطوب و گرمسیری (ASOCON) که هفت کشور عضو منطقه را به یکدیگر مرتبط می‌سازد، شبکه آسیایی مشکلات خاک و نیز شبکه آسیایی کودهای حیوانی و آلی را نام برد.

تعداد شبکه‌های همکاریهای فنی مورد حمایت فائو در حوزه آمریکای لاتین و کارائیب در حال حاضر حدود ۲۵ شبکه است که تقریباً دارای ۴۰۰ مؤسسه تحقیقاتی شرکت کننده می‌باشد که تبدیل به محور اصلی فعالیتهای فائو در منطقه شده‌اند. آنها عملاً تمام زمینه‌ها و

به موجب نخستین توافقنامه سه جانبه همکاریهای جنوب - جنوب که به وسیله کشورهای ویتنام، سنگال و فائو امضاء گردید، در برنامه‌ای ویژه، ۴۳ متخصص کشاورزی ویتنامی برای کمک در زمینه‌های طرحهای آبیاری کوچک مقیاس، پرورش احتشام کوچک، پروژه‌های آبیاری پروری، تولید برنج، زنبورداری و فراوری مواد غذایی به سنگال اعزام گردیده‌اند. نهایتاً حدود ۱۰۰ کارشناس ویتنامی برای یک دوره دو تا سه ساله در سنگال به سر خواهند برد، که اغلب در مزارع با کشاورزان محلی و با انجمنهای آنان کار می‌کنند. فائو ترتیبات مشابهی را با تعدادی از کشورهای دیگر ترویج می‌نماید.

گرایشهای منطقه‌ای در خصوص کشاورزی، دامداری، ماهیگیری، جنگلداری و توسعه روستایی را پوشش می‌دهند. تنها در طول دو سال گذشته، بیش از ۴۰ رویداد علمی در قالب کارگاههای آموزشی، میزگرد، سمپوزیوم، سمینار و کنفرانسهای فنی تحت سرپرستی این شبکه‌ها سازماندهی و اجرا گردید. نمونه‌هایی چند از این گونه اقدامات عبارت‌اند از یک کارگاه آموزشی در خصوص مکانیزاسیون کشاورزی با حضور هشت کشور، سمپوزیومی در زمینه تجربیات خصوصی سازی خدمات دامپرشیکی با حضور نه کشور، یک کارگاه آموزشی در خصوص نقش زنان در ماهیگیری و آبیاری ساحلی با حضور پنج کشور و یک کنفرانس کارشناسی در مورد مدیریت حوضه‌های آبخیز با حضور شش کشور.

کنفرانسها و کارگاههای آموزشی بین کشوری

سمینارها، همایشها و کارگاههای آموزشی منطقه‌ای، زیرمنطقه‌ای و بین منطقه‌ای که توسط فائو و با همکاری کشورهای در حال توسعه و مؤسسات آنها سازماندهی می‌شود، روند تبادل تجربیات و فن‌آورها و تنظیم و اجرای فعالیتهای مشترک را تسهیل می‌سازد. در بسیاری از این موارد، کارشناسان به موجب مفاد TCDC/TCCT بسیج می‌شوند تا مطالعات ویژه‌ای را آماده و ارائه نموده و مهارتها و نتایج تجربیات موفقیت‌آمیز خویش را منتشر سازند. جدول ذیل،

تازه‌ترین نمونه‌های این گونه کارگاههای آموزشی را در خصوص زمینه‌های دو موضوع کلی ارائه می‌دهد.

چه چیزی و در کجا قابل دسترسی است؟ حمایت فائو از سیستمهای اطلاع‌رسانی TCDC

اطلاع از ظرفیتهای کشورهای در حال توسعه و تجربیات تازه آنها، امری ضروری برای بهبود روند همکاریهای فنی در بین این کشورها می‌باشد. تعدادی از انتشارات و کتابچه‌های راهنمای فائو، اطلاعات مورد نیاز در مورد مؤسسات و کارشناسان کشورهای در حال توسعه را که در زمینه‌های ویژه‌ای تخصص دارند، تأمین می‌کنند. خبرنگارنامه TCDC/ECDC فائو، اینک در دهمین سال انتشار خود فن‌آورها و تجاربی را که می‌تواند سرمشق دیگر کشورهای در حال توسعه قرار گیرد، مطرح می‌نماید. نشریه عمده دیگر تحت عنوان "یادگیری از تجارب همکاریهای فنی بین کشورهای در حال توسعه" بر درسها و تجارب آسیا در زمینه انقلاب سبز، توسعه دامپروری و مدیریت یکپارچه آفات متمرکز شده است و در آن، اطلاعاتی نیز در خصوص کنترل گیاهان پرزدار و روشهای فراوری ماهی با دود در آفریقا و نیز مدیریت حوضه آبخیز (آبخیزداری) در آسیا و آمریکای لاتین ارائه می‌گردد.

فائو در حال حاضر با واحد ویژه TCDC وابسته به برنامه توسعه سازمان ملل متحد

(UNDP) در گسترش یک سیستم اطلاعاتی چند بعدی در مورد تجربیات تازه و موفقیت آمیز در زمینه‌های محوری کشاورزی پایدار، توسعه روستایی، امنیت غذایی، مشارکت مردمی و نیز نقش زنان و سازمانهای غیردولتی در کاهش فقر، همکاری می‌نماید. قرار است جزئیات حدود ۵۰ تجربه از یک فهرست اولیه، شامل ۱۰۰ فعالیت انتخاب شود و خروجی نهایی این پایگاه داده‌ای در قالب انتشارات چاپی و همچنین به صورت الکترونیکی برای گسترش و انتشار در سطحی وسیعتر، ارائه گردد.

فائو همچنین، برای تبادل اطلاعات و همکاری منطقه‌ای و زیرمنطقه‌ای برای ارائه و پردازش اطلاعات، دو سیستم در اختیار دارد. این سیستمها در بیست و سومین سال فعالیت فائو، به عنوان منابع اطلاع‌رسانی برای انتقال فن‌آوری و شناسایی متخصصین در زمینه‌های مورد علاقه مشترک، در خدمت TCDC قرار دارند. این سیستمها عبارت‌اند از:

● **اگریس (AGRIS):** سیستم اطلاعات بین‌المللی علوم و تکنولوژی کشاورزی، که شامل یک پایگاه داده کتابشناسی آثار و مکتوبات کشاورزی می‌باشد. سالانه حدود ۱۷۰ هزار عنوان مختلف توسط ۱۵۸ کشور و ۲۹ مرکز منطقه‌ای و بین‌المللی در این سیستم اطلاع‌رسانی وارد می‌گردد. تعداد منابع و مراجع ذخیره شده از زمان آغاز به کار سیستم در سال ۱۹۷۵ تاکنون، جمعاً بالغ بر ۲/۶ میلیون مورد می‌باشد.

● **کاریس (CARIS):** سیستم اطلاعات تحقیقات جاری کشاورزی که با اطلاعات مربوط به فعالیتهای تحقیقاتی جاری در کشورهای در حال توسعه و سایر تحقیقات مرتبط با آنها سروکار دارد و این کشورها را به جمع‌آوری سازماندهی، انتشار و ارائه اطلاعات به مؤسسات تحقیقاتی، کارکنان پروژه‌ها و تبادل این اطلاعات بین خودشان و کشورهای توسعه یافته، قادر می‌سازد. مشترکین کارپس شامل ۱۳۱ کشور و ۱۷ مرکز منطقه‌ای و بین‌المللی است. این پایگاه داده جهانی، حاوی توصیف حدود ۳۰ هزار پروژه

تحقیقاتی کشاورزی است.

تحقق استعدادها

تلاشهای فائو در ترویج و حمایت از همکاریهای فنی بین کشورهای در حال توسعه با استقبال شدید سیاستگذاران، مدیران و کارشناسان فنی برنامه‌هایی که پاسخگوی نیازها و آرمانهای کشورهای در حال توسعه هستند، مواجه گردیده است. برنامه فائو در زمینه استفاده از کارشناسان TCDC در ایجاد حساسیت در بین سردمداران و کارشناسان ملی، نقش بسیار مهمی ایفا می‌نماید. این برنامه باعث شده است که آنان درکی روشتر از سازوکارها و مراحل کار TCDC به دست آورند که تعداد فزاینده کشورهای امضاء کننده و تقاضاهای روزافزون برای دریافت کمکهای TCDC بیانگر این واقعیت است. این برنامه، رفتارها و نگرشهای کشورهای در حال توسعه را دگرگون ساخته و قدرت انتخاب وسیعتری را برای آنها فراهم آورده است تا به قضاوت کارشناسانه‌ای از کارایی هزینه دست یابند.

این تجربه، نشاندهنده استعداد قابل توجه TCDC در قالب همکاریهای جنوب - جنوب، در پاسخگویی به چالشهای توسعه، که امروزه مبتلایه کشورهای در حال توسعه است، می‌باشد. بهره‌مندی از این استعداد و قابلیت در وهله اول به شناسایی کامل همکاریهای جنوب - جنوب به عنوان یک هدف استراتژیک که تمام سطوح و بخشهای جامعه را درگیر می‌نماید، بستگی دارد. این امر قبل از هر چیز مستلزم اطمینان و اعتماد کشورهای در حال توسعه به توانایی ذاتی و ظرفیت خود در اداره فعالیتهایشان در مقیاس ملی و جمعی (فراملی) با حفظ میراث تاریخی و فرهنگی منحصر به فرد خود می‌باشد. سپس چنین اعتمادی می‌بایست از طریق سازوکارها و ترتیبات سازمانی رده ملی به منظور طراحی و اجرای فعالیتهای جمعی و مبتنی بر همکاری، تقویت و پشتیبانی گردد. به هر حال، کشورهای در حال توسعه نیازمند حمایت تمامی جامعه بین‌المللی در

به فعلیت رساندن استعداد بالقوه‌ای هستند که TCDC و سایر ابزارها و وسایط همکاریهای جنوب - جنوب پیشنهاد می‌نمایند. این همان چیزی است که کنفرانس سازمان ملل متحد در خصوص TCDC در بونوس آیرس، حدود دو دهه قبل از جامعه جهانی تقاضا نموده بود.

پی نوشتها:

- 1-St. Lucia
- 2- Belize
- 3- Gracilaria
- 4- Eucheuma
- 5- Fusarium
- 6- Donna Harris
- 7- Dr. Iva de Garcia

بقیه از صفحه ۳۹

پی نوشتها:

- 1-F.H.King
- 2-Albert Howard
- 3-J.T.Rench
- 4-Weston Price
- 5-H.F. Lionberger
- 6- P.H. Gwin
- 7- Robert Chambers
- 8- Hatch
- 9- Verner
- 10-peoples science
- 11- Science Ethno
- 12- folk ecology
- 13- Village Science